

การบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

The Quality Assurance Management of Graduate Diploma Program in Teaching
Profession of College of Asian Scholars by Participatory Action Research

วรวิทย์ ตันชนะเทวินทร์¹

อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²

กุหลาบ ปุริสาร³

วรารกร ตันชนะเทวินทร์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 178 คนอาครูพี่เลี้ยง จำนวน 162 คนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 162 คนอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย 3 คนและอาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) มี 5 ระดับ แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ด้านที่ 1) การกำกับมาตรฐาน มี 12 ข้อ ด้านที่ 2) บัณฑิต มี 3 ข้อ ด้านที่ 3) นักศึกษา มี 8 ข้อ ด้านที่ 4) อาจารย์ มี 9 ข้อ ด้านที่ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 13 ข้อ และด้านที่ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มี 3 ข้อ

ผลการวิจัย 1) การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย บริบทในการดำเนินการได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อวางแผนแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียต่อไป ด้านที่ 1 การกำกับมาตรฐาน พบว่าในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ด้านที่ 2 บัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ 3 นักศึกษาการพบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ 4 อาจารย์ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับมาก ด้านที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับมาก ด้านที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้พบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับมาก 2) สรุปผลการพัฒนาแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จากการดำเนินการแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ในวงจรที่ 1 คือการวางแผน การนำแผนปฏิบัติการไปใช้ การสังเกตการณ์และการสะท้อนผล และในวงจรที่ 2 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิทินปฏิบัติการแล้วนำแผนปฏิบัติการไปใช้ การสังเกตการณ์และการสะท้อนผลซึ่งผลการสะท้อนการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมมีโครงการที่ต้องปรับ 1 โครงการและได้ดำเนินการประชุมปรึกษาหารือและสนับสนุนให้อาจารย์ประจำหลักสูตรได้ส่งผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Abstract

This research aimed 1) to study and find a solution to solve the problem of the quality assurance management of graduate diploma in teacher profession by Participatory Action Research 2) to develop the quality assurance management of graduate diploma in teacher profession by Participatory Action Research. In this research, purposive sampling was used as a sampling method by having 178 of student teacher's professional experience, 162 of teacher supervisors, 162 of school Administrators, 162 of College of Asian Scholars teachers and 6 of curriculum teacher as a sample group. The instrument used in the study included a questionnaire with a rating Scale (5 levels). This questionnaire was separated into 6 parts; first part was the general information of respondents, second part 1) 12 points of Regulation Control 2) 3 points of graduate 3) 8 points of student 4) 9 points of teacher 5) 13 points of curriculum, instruction and student evaluation and 6) 3 points of supportive learning materials.

Research results 1). The study of condition and problems of the quality assurance management of Graduate Diploma Program in Teaching Profession by Participatory Action Research of College of Asian Scholars was conducted by using questionnaire to analyst both internal and external factor for further using for management planning of Graduate Diploma Program in Teaching Profession by Participatory Action Research. Point 1. Regulation Control: in overview the problem level was considered as low, Point 2. Graduate: in overview the problem level was medium, Similarly, Point 3. Student: in overview the problem level was also medium. Point 4. Teacher : in overview the problem level was considered as high. Point 5. Curriculum, instruction and student evaluation and Point 6. Supportive learning materials were considered high. 2) Conclusion the development of management planning of Graduate Diploma Program in Teaching Profession by Participatory Action Research of College of Asian Scholars. According to the operation of the quality assurance management of graduate diploma program in teaching profession of college of Asian Scholars by participatory action research. First cycle was planning, implementation, observation and reflection and Second cycle created operation plan and operation calendar, implementation and reflection and according to this reflection one project has to be adjusted and the discussion meeting was arranged to support curriculum teacher for academic position evaluation.

Keywords: The Quality Assurance Management of Graduate Diploma Program in Teaching Profession of College by Participatory Action Research

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน และความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจสังคม การเมือง การปกครองของประเทศและของโลก สิ่งสำคัญที่จะแก้ปัญหาได้และสามารถสร้างคุณภาพของคนในชาติได้คือการศึกษา ซึ่งประเทศไทยให้ความสำคัญในการพัฒนาคนด้วย กระบวนการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้

อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และ ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในสถาบันอุดมศึกษาภารกิจในการผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education) ที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด ซึ่งมีกระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน (ปีการศึกษา 2557-2561) เพื่อให้การประกันคุณภาพเกิดประโยชน์ จึงควรมีแนวทางการจัดกระบวนการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan), การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do), การประเมินคุณภาพ (Check/study), และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act) เป็นต้น

มหาวิทยาลัยจึงได้ตระหนักถึงการควบคุมคุณภาพการศึกษา (สำนักงานมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา, 2558)

ผู้วิจัยจึงสนใจในวิจัยเรื่องการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เนื่องจากวิทยาลัยได้กำหนดนโยบาย และแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องตามนโยบายและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและมาตรฐานของการจัดการศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม
2. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วย กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษาความจำเป็นและภารกิจหลักที่ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิต บัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การดำเนินการตาม ภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัย ภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่ง ดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าวคือ

- 1) คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและ บัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะ ก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว
- 2) ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการ อุดมศึกษา ทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพ ของบัณฑิตในอนาคต อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกัน ของคุณภาพการศึกษา
- 3) สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้อง สร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และ ผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการ แข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้ง อุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน

4) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูล สาธารณะ (public information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นาตยา พลับเกลี้ยง (2552) การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร รายด้านบุคลากรมีส่วนร่วมในระดับมากทุก ขั้นตอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดไปทางด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดคือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอน การวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการนำผลการ ประเมินมาปรับปรุงงาน ขั้นตอนตรวจสอบประเมินผลขั้น การจัดทำรายงานประจำปี ปัญหา และ แนวทางการพัฒนา การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการ

การวิจัยระยะที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการ ประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู และ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis and TOWS Matrix) ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพ หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา การบริหารการจัดการ ประกันคุณภาพหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจาก กลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม และวิเคราะห์ สังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis and TOWS Matrix)

การวิจัยระยะที่ 2 การจัดทำแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ การจัดทำร่างแผนการจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จัดทำแผนปฏิบัติการและนำแผนปฏิบัติการไปใช้ ซึ่งประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพองค์ประกอบในการประกันคุณภาพหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การนำแผนปฏิบัติการไปใช้ (Acting)
- 3) การสังเกตการณ์ (Observing)
- 4) การสะท้อนผล (Reflecting)
- 5) การปรับแผน (Re- Plan)
- 6) การนำแผนปฏิบัติการไปใช้ (Acting)
- 7) การสังเกตการณ์ (Observing)
- 8) การสะท้อนผล (Reflecting)

การวิจัยระยะที่ 3 การตรวจสอบเพื่อยืนยันแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

3.1 ตรวจสอบและยืนยันโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 จัดทำแผนแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษา

ผลการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยว และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้ผลดังนี้

ด้านที่ 1 การกำกับมาตรฐาน พบว่าในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้คือการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับระดับมากที่สุด การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนดอยู่ในระดับระดับมาก ภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอบสารนิพนธ์ การดำเนินงานให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วมอยู่ในระดับระดับปานกลาง คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับระดับน้อย อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษามีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านที่ 2 บัณฑิต พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ ผลงานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปีมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ด้านที่ 3 นักศึกษาการ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาสารนิพนธ์แก่บัณฑิตศึกษา การรับนักศึกษา ความพึงพอใจและผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีปัญหาอยู่ในระดับมาก การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา การคงอยู่การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาวิชาการและแนะแนวแก่นักศึกษาและการสำเร็จการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 4 อาจารย์ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ระบบการบริหารอาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด การคงอยู่

ของอาจารย์ จำนวนบทความของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ได้รับรางวัลในฐานข้อมูล TCI และ Scopus ต่อจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร ความพึงพอใจของอาจารย์ ระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ระบบการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ การออกแบบหลักสูตรและสาระรายวิชาในหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับหัวข้อสารนิพนธ์ การช่วยเหลือ กำกับ ติดตามในการทำสารนิพนธ์ และการตีพิมพ์ผลงานในระดับบัณฑิตศึกษา การควบคุมหัวข้อสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับสาขาวิชาและความก้าวหน้าของศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตที่มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ การกำกับจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร(มคอ.5 มคอ.6 และ มคอ.7) การประเมินสารนิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก การกำหนดผู้สอน การกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำแผนการเรียนรู้ (มคอ.3และ มคอ.4) และการจัดการเรียนการสอน และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ จำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ระบบการดำเนินงานของภาควิชา/คณะ/สถาบันโดยมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ กระบวนการปรับปรุงตามผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ผลการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 การจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และนำแผนปฏิบัติการไปใช้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

จากข้อมูลสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยการประชุม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีผลการดำเนินงานแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ผลการจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จัดทำร่างแผนปฏิบัติการและนำแผนปฏิบัติการไปใช้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงจร กำหนดร่างแผนปฏิบัติการประจำปี คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ กำหนดตัวชี้วัด โครงการหรือกิจกรรม และจัดทำแผนปฏิบัติการและนำแผนปฏิบัติการไปใช้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในวงจรที่ 1 รวม 48 โครงการ

ผลการดำเนินการแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วงจรที่ 1

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การนำแผนปฏิบัติการไปใช้ (Acting)
- 3) การสังเกตการณ์ (Observing)
- 4) การสะท้อนผล (Reflecting) สรุปการ

สะท้อนผลความสำเร็จของการดำเนินแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิต มีจำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุงจำนวน 14 โครงการ ดังนี้

ด้านที่ 1 การกำกับมาตรฐานจำนวน 12 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 3 โครงการ

ด้านที่ 2 บัณฑิตจำนวน 3 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 1 โครงการ

ด้านที่ 3 นักศึกษาจำนวน 8 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 3 โครงการ

ด้านที่ 4 อาจารย์จำนวน 9 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 2 โครงการ

ด้านที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียนจำนวน 13 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 3 โครงการ

ด้านที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 3 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 2 โครงการ ผลการดำเนินการแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วงจรที่ 2 มีจำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุงจำนวน 1 โครงการ ดังนี้

ด้านที่ 1 การกำกับมาตรฐานจำนวน 12 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 0 โครงการ

ด้านที่ 2 บัณฑิตจำนวน 3 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 0 โครงการ

ด้านที่ 3 นักศึกษาจำนวน 8 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 0 โครงการ

ด้านที่ 4 อาจารย์จำนวน 9 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 1 โครงการ

คือ ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

ด้านที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียนจำนวน 13 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 0 โครงการ

ด้านที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้จำนวน 3 โครงการ จำนวนโครงการที่ต้องปรับปรุง 0 โครงการ

2.2 สรุปผลการพัฒนาแผนดำเนินการการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จากการดำเนินการแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียในวงจรที่ 1 คือการวางแผนการนำแผนปฏิบัติการไปใช้ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผลและในวงจรที่ 2 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิทินปฏิบัติการแล้วนำแผนปฏิบัติการไปใช้ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล ซึ่งผลการสะท้อนการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมมีโครงการที่ต้องปรับ 1 โครงการและได้ดำเนินการประชุมปรึกษาหารือและสนับสนุนให้อาจารย์ประจำหลักสูตรได้ส่งผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ จึงสรุปแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดโครงการ/กิจกรรม

การอภิปรายผล

ด้านที่ 1 การกำกับมาตรฐาน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ คือ การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านที่ 2 บัณฑิตพบว่าในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ผลงานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปีมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ด้านที่ 3 นักศึกษาการพบว่าในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ การควบคุมดูแลการให้คำปรึกษาสารนิพนธ์แก่บัณฑิตศึกษา และแนะแนวแก่นักศึกษาและการสำเร็จการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 4 อาจารย์ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ และร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้พบว่าในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายด้านมีปัญหาเรียงลำดับจากระดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ จำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด และอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ ประภาศ ปานเจียง (2554) การมีส่วนร่วม

ในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัย ชาติใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยชาติใหญ่ มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปานกลาง และเมธีณี เกตวาธิมาตร (2553) ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การรับรู้และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า สนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพของแก่นักศึกษาโดยคำนึงถึงระดับชั้นปี รวมทั้งรูปแบบและช่องทางในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพของนักศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ด้านการประกันคุณภาพพัฒนาตนเองและช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง และพินิตา วัชรระรังษี (2554) การจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตร สภาพปัจจุบันในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถาบัน ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า เมื่อหน่วยงานภายนอกเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา เสวนา หรืออบรมเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาของท่านให้ความสนใจ และส่งบุคลากรเข้าร่วมฟัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ สถาบันการศึกษาได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในระบบประกันคุณภาพการศึกษามาให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคลากรได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง สถาบันการศึกษาของท่านได้มีการจัดอบรมสัมมนาประชุม สัมมนาภายในสถาบัน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นความรู้แก่บุคลากรทุกหน่วยงาน และลักษณะ จากกานนท์ และคณะ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ คณะเทคโนโลยี-คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประกันคุณภาพ คือ ต้องการให้มีการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพโดยปรับปรุงวิธีบริหารจัดการงานที่ทำให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพที่มีหลายเกณฑ์มาตรฐาน ไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ลดภาระงานเอกสารด้วยระบบสารสนเทศ หากเกิดปัญหาการเปลี่ยนบุคลากรก็สามารถจัดเก็บข้อมูลการรายงานผลการ

ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพ คือ ต้องสร้างความเข้าใจความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับให้เห็นความสำคัญ เกิดความร่วมมือ ประสานการทำงานด้วยระบบ PDCA การจัดการความรู้ การเสริมแรงจูงใจและการ ยกย่องชมเชยจะช่วยเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนในการดำเนินงาน ทาวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศ ข้อมูลที่อยู่ในส่วนกลางต้องส่งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เปลี่ยนแปลงเก็บข้อมูลบ่อย ๆ ไม่ขอข้อมูลซ้ำซ้อนก็จะทำให้เกิดการพัฒนา การบริหารงานประกันคุณภาพแบบมีส่วนร่วม

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรเตรียมการบุคลากร ต้องให้ความรู้การบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถบรรยายให้บุคลากรเรียนรู้ได้และสามารถจัดทำข้อเตรียมรับการประเมินต่อไป

1.2 โครงการ/กิจกรรม ที่นำเสนอในคู่มือแผนการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสามารถลดหรือเพิ่มได้ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 การบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตร ต้องเตรียมข้อมูลสารสนเทศให้มีความสมบูรณ์

2.2 การดำเนินการวงจรที่ 1 และ 2 ถ้ายังไม่ประสบความสำเร็จต้องดำเนินการวงจรที่ 3 และต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

3.1 ควรพัฒนาการบริหารจัดการประกันคุณภาพหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับหลักสูตรอื่น ๆ ต่อไป

3.2 ดำเนินการวิจัยเชิงนโยบายของบัณฑิตวิทยาลัย ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงหลักการต่อหน่วยงานระดับสูงที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. นาทยาพลับเกลี้ยง. (2552). รายงานการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร:คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
2. ประภาศ ปานเจียง. (2554). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยหาดใหญ่
3. พนิดา วัชรรังสี. (2554). สภาพปัจจุบัน และ ความคาดหวังในการจัดการความรู้ ด้านประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตร. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ กรุงเทพมหานคร.
4. เมธิณี เกตวาธิมาตร. (2553). ความรู้ การรับรู้ และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาพยาบาลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี
5. ลักษณ์า จาตกานนท์, ดวงรัตน์ แซ่ตั้ง, เนนิสา ไชยปุระ และธนพรรณ บุษยรัตกลิน. (2554). การพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงานการวิจัย เสนอต่อคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
6. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา. สำนักงานมาตรฐาน และคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.